

Ümumdünya Poçt Konvensiyasının təsdiq edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi **qərara alır**:

I. 2004-cü il oktyabrın 5-də Buxarest şəhərində imzalanmış Ümumdünya Poçt Konvensiyası təsdiq edilsin.

II. Bu qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 aprel 2008-ci il

№ 567-IIIQ

ÜMUMDÜNYA POÇT KONVENSIYASI

Ümumdünya Poçt İttifaqının 1964-cü il iyulun 10-da Vyanada qəbul edilmiş Nizamnaməsinin 22.3-cü maddəsinə uyğun olaraq üzv ölkələrin hökumətlərinin aşağıda imza edən səlahiyyətli nümayəndələri həmin Nizamnamənin 25.4-cü maddəsinə riayət etmək şərtilə və ümumi razılıqla bu Konvensiyada beynəlxalq poçt xidmətinə tətbiq edilən qaydalarını işləyib hazırladılar.

I HİSSƏ

BEYNƏLXALQ POÇT XİDMƏTİ ÜÇÜN TƏTBİQ EDİLƏN ÜMUMİ QAYDALAR

Ümumi müddəalar

Maddə 1. Tərif

1. Ümumdünya Poçt Konvensiyasında istifadə edilən və qeyd olunan terminlər aşağıdakı mənaya malikdir:

1.1. Universal poçt xidməti: daimi əsaslarla, əlverişli qiymətlərlə bütün müştərilər üçün üzv ölkənin ərazisinin bütün nöqtələrində əsas keyfiyyətli poçt xidmətlərinin təmin edilməsi;

1.2. Bağlı depeş: üzərində etiket olan, plomb vurulmuş və ya plombsuz kisə, yaxud poçt göndərişlərindən ibarət digər ölçülü bir neçə kisə;

1.3. Açıq tranzit: aralıq ölkə tərəfindən tranzit ilə ötürülən elə poçt göndərişləri ki, onların sayı və ya çəkisi təyinat ölkəsi üçün bağlı depeşlərin tərtib olunmasını doğrultmur;

1.4. Poçt göndərişi: poçt xidməti göstərən müəssisələr tərəfindən göndərilən hər hansı bir əşyaya aid olan ümumi termin (məktub korrespondensiyası, poçt bağlamaları, poçt pul köçürmələri və s.);

1.5. Son xərclər: məktub korrespondensiyası göndərişlərinin təyinat ölkəsində alınması ilə bağlı xərclərin ödənilməsi üçün göndərən poçt administrasiyasının təyinat poçt administrasiyasına ödəməli olduğu kompensasiya;

1.6. Tranzit xərcləri: depeşlərin quru, dəniz və/və ya hava tranziti ilə bağlı kəsişmə ölkəsində daşıyan tərəfdən (poçt administrasiyası, digər xidmət və ya iki xidmətin birləşməsi) təqdim olunan xidmətlər üçün kompensasiya;

1.7. Tarifin daxil olan quru tarif payı: təyinat ölkəsində bağlamaların alınması ilə bağlı xərclərin ödənilməsi üçün göndərən poçt administrasiyasının təyinat poçt administrasiyasına ödəməli olduğu kompensasiya;

1.8. Tarifin tranzit quru payı: bağlamaların onun ərazisindən quru və ya hava tranziti ilə bağlı kəsişmə ölkəsində daşıyan tərəfdən (poçt administrasiyası, digər xidmət və ya iki xidmətin birləşməsi) təqdim olunan xidmətlərə görə kompensasiya;

1.9. Tarifin dəniz payı: dəniz yolu ilə bağlamaların daşınmasında iştirak edənlərə daşıyan tərəfdən (poçt administrasiyası, digər xidmət və ya iki xidmətin birləşməsi) göstərilən xidmətlərə görə ödənilən kompensasiya.

Maddə 2. Konvensiyaya qoşulmaqdan irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün məsul olan subyektin və ya subyektlərin təyin olunması

Üzv ölkələr Konqresin başa çatmasından sonra gələn altı ay ərzində Beynəlxalq Büroya poçt məsələlərinə nəzarət edən dövlət orqanının adı və ünvanı barədə məlumat verməlidirlər. Üzv ölkələr, həmçinin Konqresin başa çatmasından sonra gələn altı ay ərzində Beynəlxalq Büroya öz ərazilərində İttifaq Aktlarının tətbiq edilməsindən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsi və poçt xidmətlərinin istismarı üçün rəsmən təyin olunan operator və ya operatorların adı və ünvanı barədə məlumat verməlidirlər. Konqreslər arasındakı müddət ərzində dövlət orqanlarına və ya rəsmən təyin olunan operatorlara aid olan dəyişikliklər haqqında məlumat ən qısa müddət ərzində Beynəlxalq Büroya göndərməlidir.

Maddə 3. Universal poçt xidməti

1. İttifaqın poçt ərazisinin vahidliyi anlayışının möhkəmləndirilməsi məqsədilə üzv ölkələr bütün istifadəçilərin/müştərilərin onların ərazisində daim münasib qiymətlərlə əsas poçt xidmətlərinin göstərilməsi təklifinə müvafiq olan universal poçt xidmətləri ilə təmin olunmasına böyük diqqət yetirirlər.

2. Bunun üçün üzv ölkələr öz milli poçt qanunvericilikləri çərçivəsində, yaxud digər adi vasitələrlə müvafiq poçt xidmətlərinin əhəmiyyətini, eləcə də əhalinin tələbatı və öz milli şəraitini eyni vaxtda nəzərə almaqla keyfiyyət və münasib qiymət şərtlərini müəyyən edirlər.

3. Üzv ölkələr universal poçt xidmətlərinin göstərilməsi həvalə olunmuş operatorlar tərəfindən poçt xidmətlərinin göstərilməsinə və keyfiyyət standartlarına riayət olunmasına xüsusi diqqət verirlər.

4. Üzv ölkələr universal poçt xidmətlərinin daimi inkişafına zəmanət verməklə onun etibarlı əsasını təmin etməlidirlər.

Maddə 4. Tranzit azadlığı

1. Tranzit azadlığı prinsipi nizamnamənin birinci maddəsində şərh olunmuşdur. Bu prinsipə görə, hər bir poçt administrasiyası hər zaman ən sürətli yollarla və öz şəxsi göndərişləri üçün istifadə etdiyi ən etibarlı vasitələri tətbiq etməklə ona digər poçt administrasiyası tərəfindən ötürülən bağlı

depeşləri və açıq tranzitlə göndərilən məktub korrespondensiyasından ibarət göndərişləri təyinatı üzrə göndərməlidir. Bu prinsip həmçinin səhvən göndərilmiş göndərişlərə və depeşlərə də şamil olunur.

2. İçərisində bioloji cəhətdən tezkorlanan və ya radioaktiv maddələr olan məktublarnın mübadiləsində iştirak etməyən üzv ölkələr öz ərazisi ilə bu göndərişləri açıq tranzitlə buraxmamaq hüququna malikdirlər. Bu, həmçinin məktublar, poçt kartları və sekoqramlar istisna olmaqla, məktub korrespondensiyası göndərişlərinə də aiddir. Bu qayda keçid ölkəsində nəşr olunması və ya dövriyyəsi şərtlərini nizamlayan qanunun müddəalarına müvafiq olmayan nəşrlərə, dövrü mətbuata və jurnallara, kiçik paketlərə və M kisələrinə şamil olunur.

3. Yerüstü və dəniz yolları ilə göndərilən poçt bağlamalarının tranzit azadlığı bu xidmətdə iştirak edən ölkələrin ərazisi ilə məhdudlaşır.

4. Aviabağlamaların tranzit azadlığı İttifaqın bütün ərazisində təmin olunur. Lakin poçt bağlamaları xidmətində iştirak etməyən üzv ölkələr aviabağlamaların yerüstü yolla göndərilməsini təmin etməyə borclu deyillər.

5. Əgər hər hansı bir üzv ölkə tranzit azadlığına aid olan müddəaya riayət etmərsə, digər üzv ölkələr bu ölkə ilə olan poçt əlaqəsinə xitam vermək hüququna malikdirlər.

Maddə 5. Poçt göndərişlərinin mənsubiyyəti, göndərişlərin poçtdan geri tələb olunması, ünvanın dəyişdirilməsi və ya düzəliş edilməsi. Yeni ünvana göndərilmə. Çatdırılması mümkün olmayan göndərişlərin göndəriciyə geri qaytarılması

1. Hər bir poçt göndərişi ölkənin və ya təyinat ölkəsinin qanunvericiliyinə əsasən gecikdirilməyibsə və ya tranzit ölkənin qanunvericiliyinə müvafiq olaraq 15.2.1.1 və ya 15.3-cü maddələr tətbiq edildiyi halda ünvan sahibinə təhvil verilənədək göndəriciyə məxsusdur.

2. Poçt göndərişini göndərən şəxs onu poçtdan geri götürə, ünvanı dəyişdirə və ya düzəliş edə bilər. Tariflər və digər şərtlər Reqlamentlərdə müəyyən edilmişdir.

3. Üzv ölkələr alanın ünvanı dəyişdiyi zaman poçt göndərişlərinin yeni ünvana göndərilməsini təmin edir, eləcə də Reqlamentlərdə izah edilmiş şərtlərə və tariflərə uyğun olaraq, çatdırılması mümkün olmayan göndərişlərin göndəriciyə geri qaytarılmasını həyata keçirir.

Maddə 6. Tariflər

1. Müxtəlif beynəlxalq və xüsusi poçt xidmətlərinə aid olan tariflər Konvensiyada və Reqlamentlərdə izah edilmiş prinsiplərə müvafiq olaraq poçt administrasiyaları tərəfindən müəyyən edilir. Prinsip etibarilə onlar bu xidmətlərin icrasına aid olan xərclərlə bağlı olmalıdır.

2. Göndərən poçt administrasiyası məktub korrespondensiyası göndərişlərinin və poçt bağlamalarının yollanması üçün ödəniş tariflərini müəyyən edir. Sözügedən təyinat ölkələrində çatdırılma xidməti təşkil olunduğu halda, ödəniş tariflərinə ünvanlandırılan şəxsə göndərişlərin evdə təhvil verilməsi qiyməti də daxildir.

3. Aktlarda təxmini tariflər qismində göstərilmiş tariflər də daxil olmaqla, tətbiq olunan tariflər ən azı eyni xarakteristikaya (eyni kateqoriyaya, miqdara, işlənmə müddətinə və s.) malik olan daxili rejim göndərişlərinə tətbiq edilən tariflərə bərabər olmalıdır.

4. Poçt administrasiyalarına Aktlarda göstərilən bütün təxmini tarifləri aşmaq icazəsi verilir.

5. Tariflərin 3-cü bənddə müəyyən edilmiş minimum həddinin aşıldığı hallarda, poçt administrasiyaları təmsil etdikləri ölkələrdə məktub korrespondensiyası və poçt bağlamalarının göndərilməsi üçün onların daxili qanunvericiliklərinə əsaslanan endirilmiş tariflər təqdim etmək hüququna malikdirlər. Onlar eləcə də böyük poçt mübadiləsinə malik olan müştərilərinə imtiyazlı tariflər təqdim etmək hüququna malikdirlər.

6. Aktlarda nəzərdə tutulandıan başqa, müştərilərdən müxtəlif poçt tarifləri tutmaq qadağandır.

7. Aktlarda nəzərdə tutulan halları istisna etməklə, hər poçt administrasiyası onun tərəfindən tutulmuş tarifləri öz xeyrinə saxlayır.

Maddə 7. Poçt tariflərinin ödənilməsindən azad edilmə

1. Prinsip

1.1. Poçt ödənişindən azad olunmaq kimi pulsuz göndərişin konkret halları Konvensiyada nəzərdə tutulmuşdur. Buna baxmayaraq, Reqlamentlər poçt administrasiyaları və regional ittifaqlar tərəfindən göndərilən poçt xidmətinə aid olan poçt ödənişlərindən azad olunmanı və tranzit xərclərini, son xərclərin və məktub korrespondensiyası və poçt bağlamalarının göndərilməsi üçün daxil olan tarif paylarının ödənişindən azad olunması nəzərdə tutulan müddəaları təyin edə bilər. Bundan başqa, ÜPİ-nin Beynəlxalq Bürosu, regional ittifaqlar və poçt administrasiyaları arasında mübadilə edilən məktub korrespondensiyası və poçt bağlamaları göndərişləri poçt xidmətinə aid olan göndərişlər hesab olunur və bütün poçt rüsumlarının ödənilməsindən azad olunur. Lakin göndərən administrasiya bu göndərişlər üçün əlavə aviatariflər tutmaq hüququna malikdir.

2. Hərbi əsirlər və tərksilah edilmiş mülki şəxslər

2.1. Əlavə aviatariflər istisna olmaqla, hərbi əsirlərə ünvanlanan və ya bilavasitə onlar tərəfindən, yaxud Konvensiyanın Reqlamentlərində və Poçt ödəniş xidmətləri haqqında Sazişdə nəzərdə tutulan idarələrin vasitəçiliyi ilə göndərilən məktub korrespondensiyası göndərişləri, poçt bağlamaları və poçt maliyyə xidmətlərinin göndərişləri bütün poçt tariflərindən azad olunur. Mühəribə edən tərəfə mənsub olan, neytral tərəfdə qəbul edilən və tərksilah edilən şəxslər bundan əvvəlki müddəaların tətbiqinə münasibətdə sözün əsl mənasında hərbi əsirlərə bərabər tutulurlar.

2.2. 2.1-ci bənddə nəzərdə tutulan müddəalar, həmçinin digər ölkələrdən göndərilən, Mühəribə vaxtı mülki əhalinin müdafiəsi haqqında 12 avqust 1949-cu il tarixli Cenevrə Konvensiyası ilə nəzərdə tutulan mülki tərksilah edilmiş şəxslərə ünvanlanan və ya onlar tərəfindən bilavasitə, yaxud Konvensiyanın Reqlamentlərində və Poçt ödəniş xidmətləri haqqında Sazişdə nəzərdə tutulan idarələr vasitəsilə göndərilən məktub korrespondensiyası göndərişləri, poçt bağlamaları və poçt maliyyə xidmətləri göndərişlərinə də tətbiq edilir.

2.3. Konvensiya Reqlamentlərində və Poçt ödəniş xidmətləri haqqında Sazişdə qeyd olunan idarələr, həmçinin 2.1 və 2.2-ci bəndlərdə qeyd olunan şəxslərə aid onların bilavasitə, yaxud vasitəçilər qismində göndərdiyi və ya aldıqları məktub korrespondensiyası, poçt bağlamaları və poçt maliyyə xidmətləri göndərişlərinin pulsuz göndərilməsi hüququna malikdir.

2.4. 5 kq-a qədər çəkisi olan bağlamaların pulsuz poçt vasitəsi ilə göndərilməsinə icazə verilir. Tərkibi bölünməz olan və bir düşərgəyə, yaxud onun etibarlı şəxslərinə əsirlər arasında bölünməsi üçün ünvanlanan göndərişlərin son çəkisi 10 kq-a qədər artırıla bilər.

2.5. Xidməti bağlamalara və ya hərbi əsirlərin və mülki tərksilah edilmiş şəxslərin bağlamalarına görə, poçt administrasiyaları arasında hesablaşmalar zamanı aviabağlamaların hava yolu ilə çatdırılması üçün xərclər istisna olmaqla, heç bir tarif payları tutulmur.

3. Korlar üçün göndərişlər (sekoqramlar)

3.1. Əlavə aviatariflər istisna olmaqla, korlar üçün göndərişlər bütün poçt rüsumlarından azad edilir.

Maddə 8. Poçt markaları

1. «Poçt markası» termini qüvvədə olan Konvensiya ilə müdafiə olunur və yalnız bu maddənin və Reqlamentlərin şərtlərinə müvafiq olan markalara münasibətdə istifadə oluna bilər.

2. Poçt markaları:

2.1. yalnız ÜPİ Aktlarına müvafiq olaraq buraxılış hüququna malik olan orqan tərəfindən buraxılır; markaların buraxılışı həmçinin onların dövrüyyəyə buraxılmasını əhatə edir;

2.2. suverenlik əlamətidir və:

2.2.1. ittifaqın Aktlarına uyğun olaraq poçt göndərişlərinə yapışdırıldıqda onların həqiqi dəyərinə müvafiq olan məbləğdə poçt rüsumunun əvvəlcədən ödənişinin yerinə yetirilməsinin sübutudur;

2.2.2. filateliya obyektləri qismində poçt administrasiyaları üçün əlavə gəlir mənbəyidir.

2.3. poçt rüsumlarının və filateliyanın əvvəlcədən ödənişi üçün buraxan administrasiyaların ərazisində dövrüyyədə olmalıdır.

3. Suverenlik atributu kimi poçt markalarında:

3.1. buraxan poçt administrasiyasının subyekti olduğu dövlətin və ya ərazinin adı latın hərfləri ilə yazılmalıdır;

3.1.1. buraxan poçt administrasiyasının subyekti olduğu dövlətin fakültativ qaydada rəsmi emblemi olmalıdır;

3.1.2. latın hərfləri ilə və ya ərəb rəqəmləri ilə prinsip etibarilə onların nominal dəyəri qeyd olunmalıdır;

3.1.3. fakültativ qaydada «Postes» («Poçt») sözü latın və ya digər hərflərlə yazılmalıdır.

4. Poçt markalarında əks etdirilmiş dövlət emblemləri, rəsmi xidməti yazılar və hökumət təşkilatlarının loqotipləri İntellektual mülkiyyətin mühafizəsi üzrə Paris Konvensiyasının müddəaları çərçivəsində müdafiə olunmuşdur.

5. Poçt markalarının mövzuları və süjetləri:

5.1. ÜPİ-nin Nizamnaməsinə, Preambulanın ruhuna və İttifaq orqanları tərəfindən qəbul olunmuş qərarların mövzusunə müvafiq olmalıdır;

5.2. Markanı buraxan poçt administrasiyasının subyekti olduğu ölkə və ya ərazinin mədəni xüsusiyyətləri ilə sıx əlaqəyə malik olmalıdır və mədəniyyətin yayılmasına və sülhün mühafizə olunmasına yardım etməlidir;

5.3. Markanı buraxan poçt administrasiyasının subyekti olduğu ölkənin və ya ərazinin tarixinə aid olmayan görkəmli şəxsiyyətlərin və ya hər hansı hadisənin şərəfinə xatirə markaları buraxıldığı halda, onlar bu ölkə və ya ərazi ilə sıx əlaqəli olmalıdır;

5.4. Siyasi xarakter daşımamalı və ya hər hansı şəxsiyyətlər və ya ölkələr üçün təhqiredici olmamalıdır;

5.5. Markanı buraxan poçt administrasiyasının subyekti olduğu ölkə və ya ərazi üçün əhəmiyyət kəsb etməlidir.

6. İntellektual mülkiyyət hüququnun subyekti qismində poçt markalarında aşağıdakılar əks oluna bilər:

6.1. markanı buraxan poçt administrasiyasının müvafiq intellektual mülkiyyət hüquqlarından istifadə etmək hüququ, yəni:

6.1.1. müəllif hüququna işarə edən (c) işarəsinin və buraxılış ilinin qeyd olunması ilə müəllif hüququ;

6.1.2. markanı buraxan poçt administrasiyasının subyekti olduğu üzv ölkənin ərazisində qeydiyyatla alınmış işarə və bu işarədən sonra (r) ticarət nişanının qeydiyyatla alınmış simvolu.

6.2. Rəssamın soyadı;

6.3. nəşriyyatın adı.

7. ÜPİ-nin Aktlarına müvafiq olan poçt ödənişi nişanları, frankiroval maşınların izləri və çapın və ya ştempellənmənin digər üsulları ilə alınan izlər yalnız poçt administrasiyasının icazəsi ilə qoyula bilər.

Maddə 9. Poçt təhlükəsizliyi

1. Bütün aidiyyəti işçilərin maraqları naminə geniş əhali təbəqələrinin poçt xidmətlərinə etibarını qorumaq və yüksəltmək məqsədilə üzv ölkələr poçt istismarının bütün səviyyələrində təhlükəsizlik sahəsində fəaliyyət strategiyasını təsdiq edir və həyata keçirirlər. Belə strategiya üzv ölkələr arasında depeşlərin daşınmasının və tranzitinin etibarlılıq və təhlükəsizliyinin qorunmasına dair məlumat mübadiləsini nəzərdə tutmalıdır.

Maddə 10. Ətraf mühit

1. Üzv ölkələr poçt istismarının bütün səviyyələrində ətraf mühitin qorunması sahəsində fəal strategiya işləyib hazırlamalı və həyata keçirməli və poçt xidmətləri çərçivəsində ekoloji məsələlərə diqqətin cəlb olunmasına kömək göstərməlidirlər.

Maddə 11. Qanun pozuntuları

1. Poçt göndərişləri

1.1. Üzv ölkələr aşağıdakı hərəkətlərin qarşısını almaq, eləcə də günahkarların təqib olunması və cəzalandırılması üçün bütün lazımı tədbirləri görməyi öhdələrinə götürürlər:

1.1.1. narkotiklərin, psixotrop və ya partlayıcı, alışqan və Konvensiya tərəfindən birmənalı olaraq icazə verilməyən başqa növ təhlükəli maddələrin poçt göndərişlərinə daxil etmək;

1.1.2. pedofiliya və uşaq pornoqrafiyasına aidiyyəti olan əşyaları poçt göndərişlərinə daxil etmək.

2. Poçt ödənişləri və poçt ödəniş vasitələri

2.1. Üzv ölkələr bu Konvensiyada nəzərdə tutulan poçt ödəniş vasitələri, yəni aşağıdakılar sahəsində qanun pozuntularının qarşısını almaq, aradan qaldırmaq və cəza tətbiq etmək üçün bütün lazımı tədbirləri görməyi öhdələrinə götürürlər:

2.1.1. dövriyyədə olan və ya dövriyyədən çıxarılan poçt markaları;

2.1.2. poçt ödənişi nişanələri;

2.1.3. frankiroval maşın və ya çap qurğularının izləri;

2.1.4. beynəlxalq cavab kuponları.

2.2. Bu Konvensiyada ödəniş üsulları sahəsində qanun pozuntusu kimi icraçının və ya üçüncü şəxsin qeyri-qanuni varlanması məqsədilə törədilən və cəzalandırılmalı olan aşağıdakı hərəkətlərin biri nəzərdə tutulur:

2.2.1. saxtalaşdırma, imitasiya və ya poçt ödənişi vasitələrinin saxta yolla və ya icazəsiz hazırlanması ilə bağlı digər qeyri-qanuni və ya cinayət tərkibli hərəkətlər;

2.2.2. saxtalaşdırılmış, imitasiya edilmiş və ya saxta yolla hazırlanmış poçt ödəniş vasitələrinin istifadəsi, dövriyyəyə buraxılması, alveri, çatdırılması, yayılması, daşınması, idxal edilməsi, ixrac edilməsi, təqdim olunması və ya sərğiyə çıxarılması (həmçinin reklam məqsədilə);

2.2.3. artıq istifadə edilmiş ödəniş vasitələrinin poçt üçün istifadəsi və ya dövriyyəyə buraxılması;

2.2.4. yuxarıda qeyd edilən qanun pozuntularından birini törətmək cəhdləri.

3. Qarşılıqlıq prinsipi

3.1. Sanksiyalara gəldikdə, söhbətin milli, yoxsa xarici ödəniş vasitələrindən getməsindən asılı olmayaraq, 2-ci bənddə nəzərdə tutulan hərəkətlər arasında heç bir fərq qoyulmamalıdır; qanuni əsaslarla və ya razılaşma əsasında heç bir qarşılıqlıq şərtləri bu müddəaya aid olmamalıdır.

MƏKTUB KORRESPONDENSİYASINA VƏ POÇT BAĞLAMALARINA TƏTBİQ EDİLƏN QAYDALAR

Fəsil 1

XİDMƏTLƏRİN GÖSTƏRİLMƏSİ

Maddə 12. Əsas xidmətlər

1. Üzv ölkələr məktub korrespondensiyası göndərişlərinin qəbulunu, işlənməsini, daşınması və çatdırılmasını təmin edir.

2. Məktub korrespondensiyası göndərişləri aşağıdakılardır:

2.1. çəkisi 2 kq-a qədər olan prioritet və qeyri-prioritet göndərişlər;

2.2. çəkisi 2 kq-a qədər olan məktublar, poçt kartları, çap nəşrləri və kiçik paketlər;

2.3. çəkisi 7 kq-a qədər olan sekoqramlar;

2.4. çəkisi 30 kq-a qədər olan, «M kisə» adını daşıyan, eyni ünvan sahibinə göndərilən qəzetlər, dövri nəşrlər, kitablar və bu kimi çap məhsullarını daxil edən xüsusi kisələr.

3. Məktub korrespondensiyası göndərişləri onların emal olunması sürəti əsasında və yaxud qoyuluşları əsasında, məktub korrespondensiyası Reqlamentinə müvafiq olaraq, siniflərə bölünür.

4. 2-ci bənddə qeyd olunan hədləri aşan çəki hədləri, məktub korrespondensiyası Reqlamentində nəzərdə tutulmuş şərtlərə müvafiq olaraq, məktub korrespondensiyası göndərişlərinin müəyyən kateqoriyaları üçün fakültativ olaraq tətbiq edilir.

5. Üzv ölkələr 20 kq-a qədər çəkisi olan poçt bağlamalarının qəbulunu, işlənməsini, daşınması və çatdırılmasını ya kommersiya müddəalarına əsasən, ya da xarici bağlamaların və ikitərəfli razılaşma olduğu halda öz müştəriləri üçün hər hansı başqa daha sərfəli vasitələri istifadə etməklə təmin edirlər.

6. 20 kq-dan artıq olan çəki hədləri, poçt bağlamaları Reqlamentində nəzərdə tutulmuş şərtlərə müvafiq olaraq, poçt bağlamalarının müəyyən kateqoriyaları üçün fakültativ olaraq tətbiq edilir.

7. Bağlamaların daşınmasını üzərinə götürməyən hər hansı bir ölkənin poçt administrasiyası Konvensiya müddəalarının yerinə yetirilməsini nəqliyyat müəssisələrinə tapşırı bilər. Eyni zamanda, o, bu xidməti həmin müəssisələr tərəfindən xidmət göstərilən yaşayış məntəqələrindən göndərilən bağlamalarla və yaxud həmin məntəqələrə göndərilən bağlamalarla məhdudlaşdıra bilər.

8. 2-ci bənddə nəzərdə tutulan müddələrdən kənar olaraq, 1 yanvar 2001-ci il tarixinə qədər poçt bağlamaları haqqında Sazişi imzalamayan ölkələr poçt bağlamaları xidmətini təmin etməyə borclu deyillər.

Maddə 13. Əlavə xidmətlər

1. Üzv ölkələr aşağıdakı əlavə məcburi xidmətləri təmin edirlər:

1.1. çıxan prioritet və avia məktub korrespondensiyaları üçün sifarişli göndərişlər xidməti;

1.2. prioritet və ya aviaxidmətlər mövcud olmayan təyinat məntəqələrinə göndərilən qeyri-prioritet və yerüstü çıxan göndərişlər üçün sifarişli göndərişlər xidməti;

1.3. məktub korrespondensiyasının bütün daxil olan göndərişlər üçün sifarişli göndərişlər xidməti.

2. Prioritet və ya aviaxidmətlər mövcud olan təyinat məntəqələrinə ötürülən, çıxış qeyri-prioritet və yerüstü məktub korrespondensiyası göndərişləri üçün sifarişli göndərişlər xidmətinin göstərilməsi məcburi xarakter daşmalıdır.

3. Həmin xidmətləri göstərmək qərarına gəlmiş müdiriyyətlər arasındakı münasibətlərdə üzv ölkələr aşağıdakı əlavə fakültativ xidmətləri təqdim edə bilərlər:

3.1. məktub korrespondensiyası və bağlamalar üçün qiyməti bəyan olunmuş göndərişlər xidməti;

3.2. məktub korrespondensiyası göndərişləri üçün nəzarətli çatdırılma göndərişləri xidməti;

3.3. məktub korrespondensiyası göndərişləri və bağlamalar üçün ödəmə şərtlə göndərişlər xidməti;

3.4. məktub korrespondensiyasının və bağlamaların çaparla göndərilməsi üçün göndərişlər xidməti;

3.5. məktub korrespondensiyasının sifarişli göndərişlərinin, nəzarətli çatdırılma göndərişlərinin və ya qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərin şəxsən ünvan sahibinə təhvil verilməsi xidməti;

3.6. məktub korrespondensiyası göndərişləri və bağlamalar üçün tarif və rüsumsuz göndərişlər xidməti;

3.7. kövrək və iriölçülü bağlamalar xidməti;

3.8. Təyinatı xaricə olan, göndərən tərəfdən qruplaşdırılan göndərişlər üçün «Konsiqnasiya» qruplaşdırılmış göndərişlər xidməti.

4. Növbəti üç əlavə xidmətlər həm fakültativ, həm məcburi hissəyə malikdir:

4.1. Əsasən fakültativ olan cavablı beynəlxalq kommersiya korrespondensiyası xidməti (CBKK); bütün müdiriyyətlər CBKK göndərişlərinin geri qaytarılma xidmətini təmin etməlidir;

4.2. beynəlxalq cavab kuponları xidməti; bu kuponlar hər hansı bir üzv ölkədə mübadilə oluna bilər, lakin onların satışı fakültativdir;

4.3. məktub korrespondensiyasının sifarişli göndərişlərinin və ya çatdırılmasına nəzarət olunan göndərişlərin, qiyməti bəyan olunmuş bağlamaların və göndərişlərin alınması haqqında bildiriş; bütün poçt administrasiyaları daxil olan göndərişlərin qəbul olunması haqqında bildiriş alır; lakin göndərilən göndərişlərin qəbul olunması haqqında xəbərdarlıq xidmətinin göstərilməsi fakültativdir.

5. Bu xidmətlərin təsviri və onlara görə tutulan tariflər Reqlamentlərdə göstərilir.

6. Aşağıda adı çəkilən xidmətlər üçün daxili rejimdə xüsusi tariflərin ödənişi tələb olunduğu halda, poçt administrasiyaları Reqlamentlərdə göstərilən şərtlərə uyğun olaraq, beynəlxalq göndərişlər üçün həmin tarifləri tutmaq hüququna malikdir:

6.1. 500 qr-dan artıq çəkisi olan kiçik bağlamaların çatdırılması;

6.2. son verilmə tarixindən sonra verilən məktub korrespondensiyası göndərişləri;

6.3. əməliyyat pəncərələrinin iş vaxtı qurtardıqdan sonra verilən göndərişlər;

6.4. göndərişlərin göndərən tərəfin yaşayış yeri üzrə qəbulu;

6.5. əməliyyat pəncərələrinin iş vaxtı qurtardıqdan sonra məktub korrespondensiyası göndərişlərinin geri götürülməsi;

6.6. tələb olunanadək göndərişlər;

6.7. 500 qr-dan artıq çəkisi olan məktub korrespondensiyası göndərişlərinin və poçt bağlamalarının saxlanması;

6.8. çatdırılması haqqında bildirişə cavab olaraq bağlamaların çatdırılması;

6.9. fors-major şəraitinin təsiri ilə bağlı risklərin ödənilməsi.

Maddə 14. Elektron poçtu, EMS, kompleks logistika xidməti və yeni xidmətlər

1. Poçt administrasiyaları öz aralarında Reqlamentlərdə təsvir olunan aşağıdakı xidmətlərdə iştirak etmək haqqında razılığa gələ bilərlər:

1.1. məlumatların elektron ötürülməsi əsasında istifadə olunan elektron poçtu;

1.2. sənədlərin və yüklərin göndərilməsi üçün təcili poçt xidməti olan və imkan daxilində fiziki vəsaitlərdən istifadə edərək poçt xidmətləri arasında ən təcili olan EMS, poçt administrasiyaları bu xidməti çoxtərəfli nümunəvi EMS sazişi və ya ikitərəfli sazişlər əsasında göstərmək hüququna malikdir;

1.3. logistika sahəsində müştərilərin tələbatını ödəyən, mal və sənədlərin fiziki daşınmasından əvvəl və sonra gələn mərhələləri əhatə edən kompleks logistika xidməti;

1.4. elektron formada və müəyyən müddət ərzində bir və ya bir neçə iştirakçı tərəfindən aparılan əməliyyatların müvafiq həqiqilik formasında sənədlərin ötürülməsinin inandırıcı təsdiqi olan elektron poçt ştempeli.

2. Poçt administrasiyaları ümumi razılıq əsasında konkret İttifaq Aktları ilə nəzərdə tutulmayan yeni xidmət təşkil edə bilərlər. Yeni xidmətə aid olan tariflər, xidmətin istismar xərcləri nəzərə alınmaqla, hər bir aidiyyəti müdiriyyət tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 15. Yolverilməz göndərişlər. Qadağalar

1. Ümumi müddəalar

1.1. Konvensiyanın və Reqlamentlərin tələb etdiyi şərtlərə cavab verməyən göndərişlərə yol verilmir. Dələduzluq əməllərinə kömək üçün çatdırılmalı məbləğlərin tam ödənilməsindən yayınmaq məqsədilə yollanan göndərişlərin həyata keçirilməsinə yol verilmir.

1.2. Bu maddədə göstərilən qadağalara olan istisnalar Reqlamentlərdə öz əksini tapır.

1.3. Bütün poçt administrasiyaları bu maddədə adı çəkilən və müvafiq məlumat kitabçasına daxil edildikdən sonra tətbiq oluna bilən qadağalar siyahısına əlavələr etmək imkanına malik olmalıdırlar.

2. Göndərişlərin bütün kateqoriyaları üçün qadağalar

2.1. Aşağıda sadalanan əşyaların göndərişlərin bütün kateqoriyalarına daxil edilməsi qadağandır:

2.1.1. narkotiklər və psixotrop maddələr;

2.1.2. nalayiq və əxlaqsızlıq xarakteri daşıyan əşyalar;

2.1.3. idxalı və dövriyyəsi təyinat ölkəsində qadağan olunan əşyalar;

2.1.4. qablaşdırılmasına və ya xarakterinə görə poçt işçiləri və əhali üçün təhlükə yaradan, digər göndərişləri, poçt avadanlığını və ya üçüncü tərəfin mülkiyyətini çirkləndirə və ya xarab edə bilən əşyalar;

2.1.5. cari və şəxsi yazışma xarakteri daşıyan sənədlər, eləcə də göndərən, alan və yaxud onlarla yaşayan şəxslərin mübadilə etdiyi hər növ korrespondensiya.

3. Partlayıcı, tezalısan, radioaktiv və digər təhlükəli maddələr

3.1. Partlayıcı, tezalısan, radioaktiv və digər təhlükəli maddələrin bütün kateqoriyalı göndərişlərə daxil edilməsi qadağandır.

3.2. Müstəsna hallarda aşağıdakı maddələrin və materialların göndərilməsinə icazə verilə bilər:

3.2.1. 16-cı maddənin 1-ci bəndində adı çəkilən məktub korrespondensiyası göndərişlərində və poçt bağlamalarında göndərilən radioaktiv maddələr;

3.2.2. 16-cı maddənin 2-ci bəndində qeyd olunan məktub korrespondensiyası göndərişlərində göndərilən bioloji maddələr.

4. Canlı heyvanlar

4.1. Canlı heyvanların bütün kateqoriyalı göndərişlərdə göndərilməsi qadağan edilir.

4.2. Müstəsna hallarda, qiyməti bəyan olunmuş göndərişlər istisna olmaqla, məktub korrespondensiyası göndərişlərində aşağıdakı heyvanların göndərilməsinə yol verilir:

4.2.1. arılar, zəلیلər və barama qurdları;

4.2.2. həmin həşəratların tədqiqatı üçün nəzərdə tutulan və rəsmən tanınmış təşkilatlar arasında mübadilə olunan parazitlər və zərərli həşəratların məhvəediciləri;

4.2.3. rəsmi surətdə tibbi-bioloji tədqiqatların aparılmasında ixtisaslaşmış təşkilatlar üçün nəzərdə tutulmuş drozofil ailəsinə məxsus olan milçəklər (Drosophilidae).

4.3. Müstəsna hallarda bağlamalarda göndərilməsinə yol verilir:

4.3.1. maraqlı ölkələrin poçt qaydaları ilə icazə verilən poçtla göndərilən canlı heyvanlar.

5. Korrespondensiya bağlamalarında yerləşdirmə

5.1. Aşağıda qeyd olunan əşyaların poçt bağlamalarında yerləşdirilməsi qadağandır:

5.1.1. cari və şəxsi yazışma xarakteri daşıyan sənədlər;

5.1.2. göndərən, alan və ya digər şəxslər arasında mübadilə edilən istənilən xarakterli korrespondensiya.

6. Dəmir pullar, bank biletləri və digər qiymətli əşyalar

6.1. Dəmir pulların, bank biletlərinin, kredit biletlərinin və istənilən adsız qiymətliyərin, yol çeklərinin, platin, qızıl və ya gümüş məmulatların və ya qiymətli daşların, zərgərlik məmulatlarının və digər qiymətli əşyaların yerləşdirilməsi qadağandır:

6.1.1. qiyməti bəyan olunmayan məktub korrespondensiyası göndərişlərində;

6.1.1.1. lakin əgər göndərən və təyinat tərəfinin daxili qanunvericiliyi buna imkan verirsə, bu əşyalar sifarişli göndərişlər kimi bağlı zərflərdə göndərilə bilər;

6.1.2. göndərən və təyinat ölkələrinin daxili qanunvericiliyinə müvafiq olaraq icazə halları istisna olmaqla, qiyməti bəyan olunmayan bağlamalarda;

6.1.3. dəyərin elan olunmasına icazə verən iki ölkənin mübadilə etdiyi qiyməti bəyan olunmayan bağlamalarda:

6.1.3.1. bundan əlavə, hər müdiriyyət onun ərazisinə göndərilən və ya onun ərazisindən göndərilən qiyməti bəyan olunan və olunmayan göndərişlərə qızıl külçələrinin qoyuluşunu qadağan etmək hüququna malikdir; o, bu göndərişlərin həqiqi dəyərini məhdudlaşdıra bilər.

7. Korlar üçün çap nəşrləri və göndərişlər (sekoqramlar)

7.1. Korlar üçün çap nəşrləri və göndərişlər:

7.1.1. heç bir annotasiyaya malik olmamalıdır, tərkibində cari və şəxsi yazışma xarakteri daşıyan heç bir sənəd olmamalıdır;

7.1.2. geri qaytarılması əvvəlcədən ödənilmiş depeş göndərənin və ya onun ilkin göndərişin göndərən və təyinat ölkəsindəki agentliyinin çap olunmuş ünvanı göstərilən kart, zərf və ya banderol şəklində göndərişlər istisna olmaqla, heç bir markadan, ştempellənmiş və ya ştempellənməmiş ödəniş blanklarından və pul dəyəri kəsb edən sənədlərdən ibarət olmamalıdır.

8. Səhvən qəbul edilmiş göndərişlərin işlənməsi

8.1. Səhvən qəbul edilmiş göndərişlərin işlənməsi Reqlamentlərdə müəyyən edilir. Bununla bərabər, 2.1.1, 2.1.2 və 3.1-ci bəndlərdə qeyd olunan əşyaların yerləşdirildiyi göndərişlər heç bir halda təyinat üzrə çatdırılmamalı, ünvan sahiblərinə təhvil verilməməli və göndərən yerə qaytarılmamalıdır. 2.1.1 və 3.1-ci bəndlərdə qeyd olunan əşyaların tranzit göndərilməsində aşkar olunduğu halda, həmin əşyalarla tranzit ölkəsinin daxili qanunvericiliyinə əsasən rəftar etmək lazımdır.

Maddə 16. İcazə verilən radioaktiv və bioloji maddələr

1. Aşağıda qeyd olunan şərtlərə müvafiq olaraq, öz qarşılıqlı əlaqələrində və ya bir istiqamətdə radioaktiv maddələrin göndərilməsinə icazə verməyə razılığını bildirən poçt administrasiyaları arasındakı məktub korrespondensiyası göndərişlərində və bağlamalarında bu maddələrin göndərilməsinə icazə verilir:

1.1. Radioaktiv maddələr Reqlamentlərin müvafiq müddəalarına əsasən bağlanıb qablaşdırılmalıdır;

1.2. Radioaktiv maddələr məktub korrespondensiyası göndərişlərində yollananda onlar üçün prioritet göndərişlər tarifi və ya məktub və sifarişlər üçün tarif tutulur;

1.3. Məktub korrespondensiyası göndərişlərində və ya poçt bağlamalarında olan radioaktiv maddələr adətən müvafiq əlavə aviatariflərin ödənilməsi şərtilə hava yolu ilə təcili surətdə göndəriləlidir;

1.4. Radioaktiv maddələr yalnız müvafiq icazəsi olan göndərənlər tərəfindən təqdim oluna bilər.

2. Bioloji maddələrin aşağıda qeyd olunan şərtlərə müvafiq olaraq məktub korrespondensiyası göndərişlərində yerləşdirilməsinə icazə verilir:

2.1. Tezkorlanan bioloji maddələr, yoluxucu maddələr və yoluxucu maddələrin soyudulması üçün istifadə olunduğu halda bərk karbon qazı (quru buz) poçtla yalnız rəsmən tanınmış səlahiyyətli laboratoriyalar arasındakı mübadilə çərçivəsində göndərilə bilər. Bu təhlükəli malların hava nəqliyyatı vasitəsilə göndərilməsinə təhlükəli mallara aid milli qanunvericilik, Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatının mövcud texniki qaydaları, İATA-nın qaydaları imkan verdiyi hallarda yol verilir.

2.2. Reqlamentin müvafiq müddəalarına əsasən bağlanmış və qablaşdırılmış tezkorlanan bioloji maddələrə və yoluxucu maddələrə görə prioritet göndərişlər və ya sifarişli məktublar üçün tarif tutulur. Əlavə tarif tutulduqda bu göndərişlərin işlənməsinə icazə verilir.

2.3. Tezkorlanan bioloji maddələrin və yoluxucu maddələrin poçtla göndərilməsinə icazə bu göndərişləri ya qarşılıqlı əsaslarla, ya da bir istiqamətdə qəbul etməyə razılaşan poçt administrasiyalarının üzv ölkələri tərəfindən məhdudlaşır.

2.4. Bu maddələr müvafiq əlavə aviatariflərin ödənilməsi şərtilə və çatdırılmada prioritet verilməklə adətən hava nəqliyyatı ilə təcili surətdə göndərilir.

Maddə 17. **Reklamasiyalar**

1. Hər poçt administrasiyası göndərişin yollandığı gündən sonrakı gündən başlayaraq altı ay ərzində təqdim olunduğu halda, onun xidmətinə və ya digər poçt administrasiyasının xidmətinə verilmiş hər hansı bir göndəriş haqqında reklamasiyaları qəbul etməyə borcludur. Altı ay müddəti iddianı elan edən tərəflər arasındakı münasibətlərə və poçt administrasiyalarına aiddir və poçt administrasiyaları arasında reklamasiyaların göndərilmə müddətini əhatə etmir.

1.1. Lakin məktub korrespondensiyasının sadə göndərişinin alınmaması haqqında reklamasiyaların qəbulu vacib deyil. Beləliklə, məktub korrespondensiyasının sadə göndərişlərinin alınmamasına dair reklamsiya qəbul edən poçt administrasiyaları öz tədqiqatlarını çatdırılması mümkün olmayan göndərişlər xidmətində axtarıla məhdudlaşdırıla bilər.

2. Reklamasiyalar Reqlamentlərin nəzərdə tutduğu şərtlərə müvafiq olaraq qəbul olunur.

3. Reklamasiyaların işlənilməsi pulsuz həyata keçirilir. Buna baxmayaraq, EMS ilə cavabın göndərilməsi haqqında xahişlə bağlı əlavə xidmətlər əsasən reklamsiyanı verənin hesabına ödənilir.

Maddə 18. **Gömrük nəzarəti. Gömrük rüsumları və digər ödənişlər**

1. Göndərən ölkənin poçt administrasiyası və təyinat ölkəsinin poçt administrasiyası bu ölkələrin qanunvericiliyinə müvafiq olaraq göndərişləri gömrük baxışına təqdim etmək hüququna malikdir.

2. Gömrük nəzarətindən keçməli olan göndərişlərə görə gömrüyə təqdim edilmək üçün poçtun xeyrinə Reqlamentlərdə müəyyən edilmiş təxmini tarif tutula bilər.

3. Bu tarif yalnız gömrük rüsumu və ya hər hansı bu xarakterli ödəniş qoyulan göndərişlərin gömrüyə təqdim olunması və ya gömrük baxışı üçün tutulur.

3.1. Müştərilər adından gömrük baxışı həyata keçirmək icazəsini alan poçt administrasiyaları müştərilərdən faktiki xərclərə əsaslanan tarif tuta bilər.

3.2. Vəziyyətdən asılı olaraq, poçt administrasiyalarına göndərənlərdən və ya alanlardan gömrük rüsumları və bütün digər mümkün olan ödənişləri tutmağa icazə verilir.

Maddə 19. Hərbi hissələrlə bağlı depeş-göndəriş mübadiləsi

1. Məktub korrespondensiyası ilə bağlı depeşlərlə mübadilə digər ölkələrin quru, dəniz və ya hava xidmətləri vasitəsilə həyata keçirilə bilər:

1.1. üzv ölkələrin birinin poçt müəssisələri və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının sərəncamında olan hərbi birləşmələrin komandanlığı arasında;

1.2. bu hərbi birləşmələrin komandanları arasında;

1.3. üzv ölkələrin bütün poçt müəssisələri və xaricdə yerləşən həmin ölkənin dəniz, hava və ya hərbi birləşmələri, hərbi gəmilər və təyyarələrinin komandanları arasında;

1.4. eyni ölkənin dəniz, hava və ya hərbi birləşmələri, hərbi gəmiləri və təyyarələrinin komandanları arasında.

2. 1-ci bənddə qeyd olunan depeşlərə şamil olunan məktub korrespondensiyası göndərişləri, yalnız depeşləri alan və ya göndərən hərbi hissələrin və ya qərarqahların üzvləri və gəmilərin və ya təyyarələrin şəxsi heyəti tərəfindən göndərilməlidir və verilməlidir. Onlara tətbiq olunan göndəriş tarifləri və şərtləri, hərbi birləşməni sərəncama təqdim edən və ya gəmilər və təyyarələrin məxsus olduğu ölkənin poçt administrasiyasının qaydalarına uyğun olaraq müəyyən edilir.

3. Xüsusi razılaşma olmayan halda, sərəncama hərbi birləşmə təqdim edən və ya hərbi gəmilərə, yaxud təyyarələrə malik olan ölkənin poçt administrasiyası müvafiq administrasiyalara depeşlərin tranziti üzrə xərcləri, son xərcləri və hava daşınması üçün xərcləri ödəməyə borcludur.

Maddə 20. Xidmətin keyfiyyəti sahəsində normativlər və nəzarət rəqəmləri

1. Administrasiyalar daxil olan məktub korrespondensiyası göndərişləri və bağlamaların çatdırılması sahəsində öz normativlərini və nəzarət rəqəmlərini təyin etməli və nəşr etməlidir.

2. Adətən, gömrük nəzarəti üçün tələb olunan müddət üçün artırılmış bu normativlər və nəzarət rəqəmləri, onların daxili xidmətinin oxşar göndərişlərinə münasibətdə tətbiq edilənlərdən daha az sərfəli olmamalıdır.

3. Göndərən administrasiyalar həmçinin məktub korrespondensiyası prioritet göndərişləri və aviagöndərişlər üçün, həmçinin poçt bağlamaları və ekonomik-klass/yerüstü bağlamalar üçün bir son məntəqədən digər son məntəqəyə göndərilmə normativlərini müəyyənləşdirməli və nəşr etməlidir.

4. Poçt administrasiyaları xidmətin keyfiyyəti sahəsində normativlərin tətbiq edilməsini qiymətləndirir.

Fəsil 2 **MƏSULİYYƏT**

Maddə 21. Poçt administrasiyalarının məsuliyyəti. Kompensasiyanın ödənilməsi

1. Ümumi müddəalar

1.1. 22-ci maddədə nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla, poçt administrasiyaları aşağıdakılar üçün məsuliyyət daşıyır:

1.1.1. sifarişli göndərişlərin, sadə bağlamaların və qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərin itirilməsi, oğurlanması və zədələnməsi;

1.1.2. nəzarətlə çatdırılmalı olan göndərişlərin itirilməsi;

1.1.3. çatdırılmama səbəbi bildirilməyən bağlamanın geri qaytarılması.

1.2. 1.1.1 və 1.1.2-ci bəndlərdə qeyd olunanlar istisna olmaqla, poçt administrasiyaları göndərişlər üçün məsuliyyət daşımır.

1.3. Bu Konvensiya ilə nəzərdə tutulmayan bütün digər hallarda poçt administrasiyaları məsuliyyət daşımır.

1.4. Əgər sifarişli göndərişin, sadə bağlamaların və ya qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərin itirilməsi və ya tam zədələnməsi ziyanın ödənilməsi üçün əsas verməyən fors-major vəziyyətinin nəticəsi olarsa, göndərən, sığorta ödənişi istisna olmaqla, ödənilmiş tariflərin kompensasiya şəklində ona geri qaytarılması hüququna malikdir.

1.5. Ödənilən kompensasiya məbləğləri məktub korrespondensiyası və poçt bağlamaları Reqlamentlərində qeyd olunan məbləğlərdən artıq olmamalıdır.

1.6. Kompensasiya məbləğinin ödənilməsində əlavə itkilər və reallaşmamış gəlirlər nəzərə alınmır.

1.7. Poçt administrasiyalarının məsuliyyətinə aid olan bütün müddəalar dəyişilməz, məcburi və qəti hesab edilir. Poçt administrasiyaları heç zaman hətta ciddi səhv (əhəmiyyətli nöqsan) olduğu halda belə, Konvensiya və Reqlamentlərdə müəyyən edilmiş hədlərdən artıq məsuliyyət daşımır.

2. Sifarişli göndərişlər

2.1. Sifarişli göndərişin itirilməsi, tam oğurlanması və ya zədələnməsi hallarında göndərici dəymiş zərərin və ya zədənin həqiqi dəyərində uyğun olan kompensasiyanın ona ödənilməsi hüququna malikdir. Əgər göndərici Məktub korrespondensiyası Reqlamentində müəyyən edilən məbləğdən az məbləği tələb edərsə, müdiriyyət bu az məbləği ödəmək və bu əsasla aidiyyəti ola bilən digər müdiriyyətlərdən kompensasiyanın ödənilməsini tələb etmək hüququna malikdir.

2.2. Sifarişli göndərişin qismən oğurlanması və ya zədələnməsi hallarında göndərən dəymiş zərərin və ya zədənin həqiqi dəyərində uyğun olan kompensasiyanın ona ödənilməsi hüququna malikdir.

3. Çatdırılmasına nəzarət olunan göndərişlər

3.1. Çatdırılmasına nəzarət olunan göndərişlərin itirilməsi, tam oğurlanması və ya zədələnməsi baş verdikdə göndərən yalnız ödənilmiş tariflərin kompensasiyasının ona ödənilməsi hüququna malikdir.

4. Sadə bağlamalar

4.1. Sadə bağlamanın itirilməsi, tam oğurlanması və ya zədələnməsi hallarında göndərən Poçt bağlamalarının Reqlamentində təyin olunan kompensasiyanın ona ödənilməsi hüququna malikdir. Əgər göndərən Poçt bağlamalarının Reqlamentində müəyyən edilən məbləğdən az məbləği tələb edərsə, poçt administrasiyaları bu az məbləği ödəmək və bu əsasla aidiyyəti ola bilən digər administrasiyalardan kompensasiyanı almaq hüququna malikdir.

4.2. Sadə bağlamaların qismən oğurlanması və ya zədələnməsi hallarında göndərici dəymiş zərərin və ya zədənin həqiqi dəyərində uyğun olan kompensasiyanın ona ödənilməsi hüququna malikdir.

4.3. Poçt administrasiyaları çəkisindən asılı olmayaraq Poçt bağlamaları Reqlamentində müəyyən olunan bağlama üçün məbləğin ikitərəfli münasibətdə tətbiqi haqqında aralarında razılığa gələ bilər.

5. Qiyməti bəyan olunmuş göndərişlər

5.1. Qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərin itirilməsi, tam oğurlanması və ya zədələnməsi hallarında göndərici SDR-lə qiyməti bəyan olunmuş məbləğə uyğun olan kompensasiyanın ona ödənilməsi hüququna malikdir.

5.2. Qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərin qismən oğurlanması və ya zədələnməsi hallarında göndərici dəymiş zərərin və ya zədənin həqiqi dəyərində uyğun olan kompensasiyanın ona

ödənilməsi hüququna malikdir. Lakin bu kompensasiya heç bir halda bəyan olunmuş qiymətin SDR-lə ifadə edilmiş məbləğini aşmamalıdır.

6. 4 və 5-ci bəndlərdə nəzərdən keçirilən hallarda kompensasiyanın məbləği yollamaq üçün göndərişlərin qəbul yerində və anında eyni növlü əşyalar və malların preyskurant qiymətinin SDR-ə keçirilmiş məbləğiylə hesablanır. Preyskurant qiymətinin olmadığı halda kompensasiyanın ödənilməsi eyni əsaslarla hesablanan əşyaların və ya malların adi qiyməti ilə hesablanır.

7. Əgər kompensasiya sifarişli göndərişin, sadə bağlamanın və ya qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərin itkisi, tam oğurlanması və zədələnməsinə görə ödənilməlidirsə, göndərici və ya vəziyyətdən asılı olaraq ünvan sahibi bundan əlavə sifarişli, yaxud sığorta ödənişlərini istisna etməklə onun tərəfindən ödənilən tariflərin və ödənişlərin kompensasiyasının ödənilməsi hüququna malikdir. Eyni qayda, yararsız vəziyyətdə olduğuna görə alıcılar tərəfindən imtina edilmiş, sifarişli göndərişlərə, sadə bağlamalara və ya qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərə aid edilir; bu şərtlə ki, bu zədə poçt xidmətində və onun məsuliyyəti çərçivəsində baş vermiş olsun.

8. 2, 4 və 5-ci bəndlərin müddəalarından kənara çıxaraq, ünvan sahibi oğurlanmış və ya zədələnmiş sifarişli göndərişlərin, sadə bağlamaların və ya qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərin alınmasından sonra kompensasiyanın ona ödənilməsi hüququna malikdir.

9. Göndərən poçt administrasiyası 2.1 və 4.1-ci bəndlərdə qeyd olunanlardan az olmamaq şərtilə, onun daxili qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulan sifarişli göndərişlər və qiyməti bəyan olunmuş bağlamalar üçün öz ölkələrində göndərənlərə kompensasiyanın ödənilməsi hüququna malikdir. Eyni qayda, kompensasiyanın ünvan sahibinə ödənilməsi halda təyinat poçt administrasiyasına da aiddir. 2.1 və 4.1 -ci bəndlərlə müəyyən olunan məbləğlər tətbiq olunur, lakin:

9.1. məsul administrasiyaya qarşı irəli sürülmüş iddia olduqda;

9.2. göndərici ünvan sahibinin xeyrinə öz hüquqlarından imtina etdikdə və ya əksinə.

10. İkitərəfli razılaşma halları istisna olmaqla, poçt administrasiyalarına kompensasiyanın ödənilməsinə aid olan heç bir qeyd-şərt bu maddəyə şamil edilmir.

Maddə 22. Poçt administrasiyalarının məsuliyyətdən azad edilməsi

1. Poçt administrasiyaları oxşar kateqoriyalı göndərişlər üçün müəyyən edilmiş qaydalarla təhvil verilməsini həyata keçirdikləri sifarişli göndərişlər, nəzarətlə çatdırılmalı olan göndərişlər, bağlamalar və qiyməti bəyan olunmuş göndərişlər üçün məsuliyyət daşımaqdan azad edilir. Buna baxmayaraq, aşağıdakılar üçün məsuliyyət qüvvədə saxlanılır:

1.1. əgər oğurluq və ya zədələnmə təhvil verilmədən əvvəl, yaxud göndərişin təhvil verilməsi zamanı müəyyən olunubsa;

1.2. əgər daxili qanunvericilik buna imkan verirsə, ünvan sahibi və ya lazımi halda göndərici göndərilən yerə göndərişin geri qaytarılması zamanı oğurlanmış və ya zədələnmiş göndərişi qəbul edərkən qeyd-şərtlər edirsə;

1.3. əgər daxili qanunvericilik buna imkan verirsə və sifarişli göndəriş məktublar üçün qutuya çatdırılıbsa, lakin alan göndərişin alınmaması haqqında xəbər verirsə;

1.4. əgər alan və ya göndərilən yerə qaytarılma halında bağlamanın və ya qiyməti bəyan olunmuş göndərişləri verən şəxs düzgün verilmiş iltizama baxmayaraq, ona göndərişi təhvil verən müdiriyyəti zədənin aşkar olunması barədə dərhal xəbərdar edirsə; o, oğurluğun və ya zədənin təhvil verildikdən sonra baş vermədiyi haqda sübut təqdim etməlidir; «dərhal» termini daxili qanunvericiliyə əsasən şərh olunmalıdır.

2. Poçt administrasiyası aşağıdakı hallarda məsuliyyət daşımır:

2.1. 13.6.9 -cu maddəyə riayət etmək şərtilə fors-major şəraitinin təsiri olduqda;

2.2. əgər onların məsuliyyətləri digər şəkildə sübuta yetirilməyibsə, fors-majör şəraitinin təsiri nəticəsində xidməti sənədlərin məhv olması səbəbindən göndərişin taleyini müəyyən etmək mümkün olmadıqda;

2.3. zərər göndəricinin təqsiri və ya səliqəsizliyi səbəbindən və ya göndərişin daxilində yerləşdirilmiş əşyaların xüsusiyyətlərindən irəli gəldikdə;

2.4. 15-ci maddədə qeyd olunan qadağalara aid olan göndərişlər mövcud olduqda;

2.5. ölkə administrasiyasının məlumatına əsasən təyinat ölkəsinin qanunvericiliyinə uyğun olaraq müsadirə olunduqda;

2.6. münasibətində qoyuluşun həqiqi dəyərini aşan bilərəkdən qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərdən söhbət gedərsə;

2.7. göndərici göndərişin verildiyi gündən sonrakı gündən başlayaraq altı ay ərzində heç bir reklamasiya təqdim etməzsə;

2.8. əgər söhbət hərbi əsirlərin və tərksilah olunmuş mülki şəxslərin bağlamalarından gedərsə;

2.9. Əgər göndəricinin hərəkətlərində kompensasiya almaq məqsədilə dələduzluq elementləri nəzərə çarparsa.

3. Poçt administrasiyaları, hansı formada tərtib olunmasından asılı olmayaraq, gömrük bəyannamələrinə görə və ya gömrük nəzarətindən keçməli olan göndərişlərin yoxlanması zamanı gömrük xidmətləri tərəfindən qəbul olunan qərarlara görə heç bir məsuliyyət daşımır.

Maddə 23. Göndəricinin məsuliyyəti

1. Göndərişi təqdim edən göndərilməsi icazə verilməyən və ya buraxılma şərtlərinə cavab verməyən əşyaların göndərilməsiylə bağlı poçt işçilərinə vurulan bədən xəsarətlərinə və həmçinin poçt avadanlığına, digər poçt göndərişlərinə dəymiş bütün zərərlərə görə məsuliyyət daşıyır.

2. Digər poçt göndərişləri zədələndiyi halda, göndərən hər zədələnmiş göndəriş üçün poçt administrasiyalarının məsuliyyəti qədər məsuliyyət daşıyır.

3. Hətta göndərən idarə bu cür göndərişi qəbul etdiyi zaman belə, göndəricinin üzərindən məsuliyyət götürülmür.

4. Əksinə, əgər göndərici buraxılmanın şərtlərinə riayət edibsə, göndərişin işlənməsi zamanı poçt administrasiyası və ya daşıyıcı tərəfindən onların qəbulundan sonra səhvlərə və ya səliqəsizliyə yol verilərsə, o, məsuliyyət daşımır.

Maddə 24. Kompensasiyanın ödənilməsi

1. Məsuliyyət daşıyan administrasiyaya qarşı iddia irəli sürmək hüququna riayət edilmək şərtilə, kompensasiyanın ödənilməsi və tariflərin və ödənişlərin geri qaytarılması öhdəliyi, vəziyyətdən asılı olaraq, göndərən administrasiyanın və ya təyinat administrasiyasının üzərinə düşür.

2. Göndərici ünvan sahibinin xeyrinə öz hüquqlarından imtina etmək hüququna malikdir. Və əksinə, ünvan sahibi göndəricinin xeyrinə öz hüquqlarından imtina etmək hüququna malikdir. Göndərici və ya ünvan sahibi, daxili qanunvericilik buna imkan verərsə, üçüncü şəxsə kompensasiyanı almağa icazə verə bilər.

Maddə 25. Göndəricidən və ya ünvan sahibindən mümkün kompensasiyanın tutulması

1. Əgər kompensasiyanın ödənilməsindən sonra əvvəllər itmiş hesab olunan sifarişli göndəriş, bağlama və ya qiyməti bəyan olunmuş göndəriş və ya içərisindəkilərin bir hissəsi tapılıbsa, göndərici və ya ünvan sahibi ondan ödənilmiş kompensasiya məbləğinin tutulmasından sonra üç ay ərzində göndərişin ona verilə bildiyi haqda xəbərdar olunacaq. Eyni zamanda, ondan göndərişin

kimə təhvil verildiyi soruşulur. Müəyyən olunmuş müddət ərzində imtina və ya ünvan olmadığı halda, eyni qayda ünvan sahibinə münasibətdə və ya şəraitdən asılı olaraq, bu şəxsə eyni müddət ərzində cavab vermək hüququ təqdim etməklə göndərənə münasibətdə tətbiq edilir.

2. Əgər göndərici və ünvan sahibi 1-ci bənddə nəzərdə tutulmuş müddət ərzində göndərişi almaqdan imtina edir və ya cavab vermirlərsə, göndəriş administrasiyanın və ya lazım olduğu halda, zərər çəkmiş administrasiyanın mülkiyyətinə keçir.

3. Bəyan olunmuş qiymətlə və qiyməti ödəniş dəyərindən aşağı olan göndəriş sonradan aşkar olunduğu təqdirdə, vəziyyətdən asılı olaraq, göndərici və ya alan, dəyərin qəsdən elan olunmasından irəli gələn nəticələrdən asılı olmayaraq göndərişin təhvil verilməsi üçün kompensasiyanın məbləğini qaytarmalıdır.

Maddə 26. Məsuliyyətə dair qeyd-şərtlərə tətbiq edilən qarşılıqlıq prinsipi

1. 22-25-ci maddələrdə nəzərdə tutulan müddəalardan kənara çıxaraq, məsuliyyət prinsipi çərçivəsində kompensasiyanın ödənilməsi hüququnu saxlayan hər hansı bir üzv ölkə, bu maddələrə müvafiq olaraq üzünə məsuliyyət götürən digər üzv ölkələrdən kompensasiyanın ödənilməsi hüququna malik deyildir.

Fəsil 3

MƏKTUB KORRESPONDENSİYASINA AİD XÜSUSİ MÜDDƏALAR

Maddə 27. Xarici ölkələrdə məktub korrespondensiyasının çatdırılması

1. Heç bir üzv ölkə, məktub korrespondensiyasını nə onun ərazisində yaşayan, lakin digər ölkədə tətbiq olunan daha əlverişli tarif şərtlərindən istifadə etmək məqsədilə göndərişləri təhvil verən və ya təhvilini həvalə edən göndəricilərə göndərməyə, nə də ünvan sahiblərinə çatdırmağa borclu deyildir.

2. 1-ci bəndin müddəaları, heç bir fərq qoymadan, ya göndəricinin yaşadığı ölkədə bağlanmış və sonradan xaricə aparılmış məktub korrespondensiyası göndərişlərinə və ya digər ölkədə hazırlanmış məktub korrespondensiyası göndərişlərinə eyni dərəcədə şamil edilir.

3. Təyinat administrasiyası göndəricidən, o olmadığı halda isə göndərən poçt administrasiyasından daxili tariflərin ödənilməsini tələb etmək hüququna malikdir. Əgər nə göndərən özünü, nə də göndərən administrasiya bu tarifləri təyinat administrasiyasının müəyyən etdiyi müddət ərzində ödəməyə razı deyilsə, təyinat administrasiyası bu göndərişləri, geri qaytarılmaq üçün xərclərin kompensasiyasının ödənilməsi hüququna malik olmaqla, göndərən administrasiyaya qaytara və ya öz daxili qanunvericiliyinə uyğun qərarlar qəbul edə bilər.

4. Heç bir üzv ölkə, göndəricinin yaşamadığı ölkədə onun özü tərəfindən və ya başqası vasitəsilə qəbula verilərək ona daxil olmuş böyük miqdarda məktub korrespondensiyası göndərişlərini müvafiq kompensasiya almadan nə göndərməyə, nə də ünvan sahiblərinə çatdırmağa borclu deyildir (əgər bu göndərişlər üçün son xərclərin məbləği həmin göndərişlərin göndəricinin yaşadığı ölkədən qəbula verilməsi zamanı alınmalı olan müvafiq məbləğdən azdırsa). Təyinat administrasiyası aşağıdakı iki qaydadan biri üzrə hesablanmış maksimum məbləğdən çox olmayaraq, çəkdiyi xərclərin kompensasiyasını qəbul administrasiyasından tələb etmək hüququna malikdir: ekvivalent göndərişlərə tətbiq edilən daxili tarifin 80%-i həcmində, yaxud hər göndəriş üçün 0,14 SDR üstəgəl hər kq üçün 1 SDR həcmində kompensasiya. Əgər qəbul administrasiyası təyinat administrasiyası tərəfindən müəyyən edilmiş müddətdə tələb edilən məbləği ödəməkdən

imtina edirsə, bu halda təyinat administrasiyası qaytarma xərclərinin kompensasiyasını almaq hüququna malik olmaqla bu göndərişləri qaytara, yaxud öz daxili qanunvericiliyinə uyğun qərarlar qəbul edə bilər.

III HİSSƏ

ÖDƏNİŞ

Fəsil 1

MƏKTUB KORRESPONDENSİYASINA AİD XÜSUSİ MÜDDƏALAR

Maddə 28. Son xərclər. Ümumi müddəalar

1. Reqlamentlərdə nəzərdə tutulmuş ödənişdən azad olma halları istisna olmaqla, başqa administrasiyadan məktub korrespondensiyası göndərişlərini alan hər bir administrasiya təhvil alınan beynəlxalq poçtla bağlı çəkilmiş xərcləri göndərən administrasiyadan almaq hüququna malikdir.

2. Son xərclərin ödənilməsi haqqında müddəaları tətbiq etmək üçün poçt administrasiyaları, Konqres tərəfindən C 12/2004 qətnaməsində bu məqsədlə tərtib edilmiş siyahıya uyğun olaraq son sistem ölkələrinə və ərazilərinə, yaxud keçid sistemində iştirak etmək hüququna malik olan ölkələrə və ərazilərə bölüşdürürlər. Son xərclər üzrə müddələrdə ölkə və ərazilər «ölkələr» adlanır.

3. Son xərclərin ödənilməsi haqqında bu Konvensiyanın müddəaları, hər bir ölkə üçün xüsusi olan elementlər nəzərə alınmaqla, ödəniş sisteminin qəbul edilməsinə apan keçid tədbirləridir.

4. Daxili xidmətə nail olma

4.1. Hər bir administrasiya, öz milli müştəriləri üçün tətbiq edilən şərtlərə analoji olaraq, öz daxili rejimində təklif edilən bütün tarifləri, müddətləri və şərtləri digər administrasiyalara tətbiq edir.

4.2. Müvafiq şəraitdə göndərən administrasiya təyinat administrasiyasından onun üçün, son sistemdə ekvivalent göndəriş halları olduqda, sonuncunun öz milli müştərilərinə təklif etdiyi şəraiti təmin etməyi tələb edə bilər.

4.3. Keçid sistemi administrasiyaları 4.1-ci bənddə göstərilən şərtlərə əsasən çıxışa icazə verib-verməmələrini bildirməlidirlər.

4.3.1. əgər keçid sisteminə qoşulmuş hər hansı bir administrasiya onun daxili sistemində təklif edilən şərtlərə nail olmağa icazə verirsə, onda həmin icazə hər hansı bir diskriminasiya olmadan İttifaqın bütün administrasiyalarına tətbiq edilir.

4.4. Təyinat administrasiyası göndərən administrasiya tərəfindən onun daxili rejiminə nail olma şərtlərinin yerinə yetirilib-yetirilməməsini təyin etməlidir.

5. Böyük miqdarda olan poçta görə son xərclərin tarifləri son xərclər haqqında ikitərəfli, yaxud çoxtərəfli sazişlərə uyğun olaraq təyinat administrasiyası tərəfindən tətbiq edilən daha əlverişli tariflərdən çox olmamalıdır; təyinat administrasiyası göndərən administrasiya tərəfindən onun daxili rejiminə nail olma şərtlərinin yerinə yetirilib-yetirilməməsini təyin etməlidir.

6. Son xərclərin ödənilməsi təyinat ölkəsində xidmətin keyfiyyət göstəricilərindən asılı olaraq həyata keçiriləcək. Bunun nəticəsində Poçt İstismarı Şurası, keyfiyyət sahəsində öz nəzarət göstəricilərinə riayət edən administrasiyaları həvəsləndirmək və onlarda nəzarət sistemində iştirak etməyə maraq yaratmaq üçün 29-cu və 30-cu maddələrdə göstərilən ödənişə görə mükafat ödəməyə icazə vermək üçün səlahiyyətləndiriləcəkdir. Keyfiyyət lazımı səviyyədə olmadıqda Poçt İstismarı

Şurası həmçinin cərimələri müəyyənləşdirə bilər, lakin ödəniş 29-cu və 30-cu maddələrdə göstərilən minimal ödənişdən aşağı ola bilməz.

7. İstənilən administrasiya 1-ci bənddə nəzərdə tutulan ödənişdən tam, yaxud qismən imtina edə bilər.

8. İkitərəfli, yaxud çoxtərəfli saziş əsasında maraqlı administrasiyalar son xərclər üzrə hesablaşmalar üçün başqa ödəniş sistemlərini tətbiq edə bilərlər.

Maddə 29. Son xərclər. Keçid sistemi ölkələri arasındakı mübadiləyə tətbiq edilən müddəalar

1. Böyük miqdarda poçt daxil olmaqla, lakin M kisələri istisna olmaqla, məktub korrespondensiyasının göndərilməsi üçün ödəniş təyinat ölkəsində işləmə üçün çəkilən xərcləri əks etdirən göndərişə və kiloqrampa görə tətbiq edilən tariflərə əsaslanaraq müəyyənləşdirilir; bu xərclər daxili tariflərlə bağlı olmalıdır. Tariflərin hesablanması Məktub Korrespondensiyası Reqlamentində göstərilən şərtlərlə həyata keçirilir.

2. Göndəriş və kiloqrampa görə tariflər çəkisi 20 qr olan üstünlük təşkil edən daxili məktub üçün tarif məbləğinin faizindən irəli gələrək hesablanır və aşağıdakı kimidir:

- 2.1. 2006-cı il üçün: 62%;
- 2.2. 2007-ci il üçün: 64 %;
- 2.3. 2008-ci il üçün: 66 %;
- 2.4. 2009-cu il üçün: 68 %.

3. Tariflər aşağıdakılardan artıq ola bilməz:

- 3.1. 2006-cı il üçün: göndərişə görə 0,226 SDR və kiloqrampa görə 1,768 SDR;
- 3.2. 2007-ci il üçün: göndərişə görə 0,231 SDR və kiloqrampa görə 1,858 SDR;
- 3.3. 2008-ci il üçün: göndərişə görə 0,237 SDR və kiloqrampa görə 1,858 SDR;
- 3.4. 2009-cu il üçün: göndərişə görə 0,243 SDR və kiloqrampa görə 1,904 SDR.

4. 2006-2009-cu illər dövrü üçün tətbiq edilən tariflər göndəriş üçün 0,147 SDR və kiloqrampa görə 1,491 SDR-dən aşağı ola bilməz. Əgər tariflərin artması çəkisi 20 qr olan üstünlük təşkil edən daxili məktub üçün müvafiq ölkənin tarifindən 100% çox olmazsa, onda minimal tariflər aşağıdakılara bərabər olacaqdır:

- 4.1. 2006-cı il üçün: göndərişə görə 0,151 SDR və kiloqrampa görə 1,536 SDR;
- 4.2. 2007-ci il üçün: göndərişə görə 0,154 SDR və kiloqrampa görə 1,566 SDR;
- 4.3. 2008-ci il üçün: göndərişə görə 0,158 SDR və kiloqrampa görə 1,598 SDR;
- 4.4. 2009-cu il üçün: göndərişə görə 0,161 SDR və kiloqrampa görə 1,630 SDR.

5. M kisələri üçün kiloqrampa görə 0,793 SDR həcmində tarif tətbiq etmək lazımdır.

5.1. Son xərcləri ödəmək məqsədilə, çəkisi 5 kq-dan az olan M kisələri çəkisi 5 kq olan kisələrə bərabər tutulur.

6. Sifarişli göndərişlərin göndərilməsinə görə əlavə ödəniş üçün 0,5 SDR alınacaq, qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərin göndərilməsinə görə isə 1 SDR əlavə ödəniş alınacaq.

7. Son sistemə aid olan ölkələr arasında mübadilə üçün nəzərdə tutulan müddəalar, son sistemə qoşulmaq niyyətini bildirən istənilən keçid sistemi ölkəsinə tətbiq edilir. Poçt İstismarı Şurası Məktub Korrespondensiyası Reqlamentində keçid tədbirlərini təyin edə bilər.

8. İkitərəfli saziş halları istisna edilməklə, hər hansı qeyd-şərtlər bu maddəyə tətbiq edilmir.

Maddə 30. Son xərclər. Keçid sistemində iştirak edən ölkələrə, onlardan və onların arasında təyinatlı poçt axımına tətbiq edilən müddəalar

1. Ödəniş

1.1. M kisələri istisna edilməklə, məktub korrespondensiyası göndərişlərinə görə ödəniş hər göndəriş üçün 0,147 SDR və hər kiloqrama görə 1, 491 SDR təşkil edir.

1.1.1. ildə 100 tondan az olan poçt axınları üçün hər iki element, 15,21 kiloqrama görə göndərişlərin orta dünya göstəricisi əsasında kiloqrama görə 3,727 SDR məbləğində ümumi tarifə çevrilir;

1.1.2. əgər həm təyinat administrasiyası, həm də göndərən administrasiya həmin poçt axınının kiloqramına görə göndərişlərin faktik miqdarı əsasında tarifə yenidən baxılmasını tələb etmirsə, ildə 100 tondan artıq olan poçt axınları üçün kiloqrama görə 3,727 SDR ümumi tarif tətbiq edilir. Bundan əlavə, bu tarif göndərişlərin faktik miqdarı kiloqrama görə 13-17 kq təşkil etdiyi halda da tətbiq ediləcəkdir;

1.1.3. əgər administrasiyalardan biri kiloqrama görə göndərişlərin faktik miqdarını tələb edirsə, onda həmin axın üçün ödənilmənin hesablanması Məktub Korrespondensiyası Reqlamentində nəzərdə tutulan yenidən baxılma mexanizmindən istifadə edilməklə həyata keçirilir;

1.1.4. 1.1.2-ci bənddə göstərilən ümumi tarifi azalmasına yenidən baxılma, son sistem ölkəsi tərəfindən keçid sisteminə aid olan ölkəyə, əgər sonuncu əks istiqamətdə yenidən baxılma tələb etmirsə, tətbiq edilə bilməz.

1.2. M kisələri üçün kiloqrama görə 0,793 SDR həcmində tarif tətbiq etmək lazımdır.

1.2.1. Son xərclərin ödənilməsi məqsədilə çəkisi 5 kq-dan az olan M kisələri 5 kq-lıq kisələrə bərabər tutulur.

1.3. Sifarişli göndərişlərin göndərilməsinə görə 0,5 SDR əlavə ödəniş, qiyməti bəyan olunmuş göndərişlərin göndərilməsinə görə isə 1 SDR əlavə ödəniş alınacaqdır.

2. Sistemlərin razılaşdırılma mexanizmi

2.1. Əgər ildə çəkisi 50 tondan çox olan poçt axını alan son sistemin hər hansı bir administrasiyası, həmin axının illik həcmində Məktub Korrespondensiyası Reqlamentində göstərilən şərtlərə uyğun olaraq hesablanmış həddi keçdiyini müəyyənləşdirərsə, onda o, həmin həddi keçən poçta 29-cu maddədə nəzərdə tutulmuş ödəniş sistemini, yenidən baxılma mexanizminin tətbiq edilməməsi şərtilə, tətbiq edə bilər.

2.2. Əgər keçid sisteminin digər ölkəsindən ildə çəkisi 50 tondan yuxarı olan poçt axını alan keçid sisteminin hər hansı bir administrasiyası həmin axının illik həcmində Məktub Korrespondensiyası Reqlamentində göstərilən şərtlərə uyğun olaraq hesablanmış həddi keçdiyini müəyyənləşdirərsə, onda o, həmin həddi keçən poçta 31-ci maddədə nəzərdə tutulmuş ödəniş sistemini, yenidən baxılma mexanizminin tətbiq edilməməsi şərtilə, tətbiq edə bilər.

3. Böyük miqdarda poçt

3.1. Son sistem ölkələri üçün böyük miqdarda olan poçta görə ödəniş 29-cu maddədə nəzərdə tutulan göndərişə və kiloqrama görə tariflərin tətbiq edilməsinə uyğun müəyyənləşdirilir.

3.2. Keçid sistemi administrasiyaları alınan poçt üçün böyük miqdarda ödəniş - göndərişə görə 0,147 SDR və kiloqrama görə 1,491 SDR tələb edə bilərlər.

4. İkitərəfli saziş halları istisna olmaqla, bu maddəyə heç bir qeyd-şərtlər tətbiq edilmir.

Maddə 31. Xidmət keyfiyyətinin yüksəldilməsi Fondu

1. M kisələri və böyük miqdarda göndərişlər istisna olmaqla, bütün ölkələr və ərazilər tərəfindən İqtisadi və Sosial Şura tərəfindən ən az inkişaf etmiş ölkələr kateqoriyasına daxil edilən ölkələrə ödənilən son xərclər, ən az inkişaf etmiş ölkələrdə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə Xidmət Keyfiyyətinin Yüksəldilməsi Fondunu (XKYF) artırmaq üçün, 30-cu maddədə göstərilən kiloqrama görə 3,727 SDR tarifindən 16,5% həcmində artıq almalıdır. Bu cür ödənişlərin heç biri ən az inkişaf etmiş ölkələr arasında həyata keçirilmir.

2. Ümumdünya Poçt İttifaqına üzv ölkələr və İttifaqın tərkibinə daxil olan ərazilər yaxşı əsaslandırılmış xahişlərlə İnzibati Şuraya müraciət edə və yaxud əlavə ehtiyatlara ehtiyacları

olduğunu bildirə bilərlər. ƏFEG 1 (əsas fondlardan ehtiyatların bölüşdürülməsinin məqsəd göstəricisi) şamil edilən ölkələr nisbətən az inkişaf etmiş ölkələr üçün olan şərtlərlə XKYF-dən vəsaitlərin ayrılması üçün İnzibati Şuraya müraciət edə bilərlər. Bundan əlavə BMTİP tərəfindən tam donor kimi təsnif edilmiş ölkələr İnzibati Şuraya onlar üçün ƏFEG 1 ölkələrinə olan şərtlərlə XKYF-dən vəsaitlərin ayrılması üçün müraciət edə bilərlər. Vəsaitlərin ayrılması haqqında qərar, həmin maddəyə müvafiq olaraq İnzibati Şura tərəfindən müvafiq qərarın qəbul edildiyi tarixdən sonra gələn təqvim ilinin birinci günü qüvvəyə minir. İnzibati Şura müraciəti nəzərdən keçirir və ciddi meyarlar əsasında vəziyyətdən asılı olaraq XKYF-dən vəsaitin ayrılması üçün hər hansı bir ölkənin ən az inkişaf etmiş, yaxud ƏFEG 1 ölkəsi hesab edilə bilib-bilməyəcəyini həll edir. İnzibati Şura hər il ÜPİ-yə üzv ölkələrin və İttifaqın tərkibinə daxil olan ərazilərin siyahısına yenidən baxır və onu yeniləyir.

3. M kisələri və böyük miqdarda göndərişlər istisna olmaqla, Konqres tərəfindən sənaye baxımından inkişaf etmiş ölkələr sırasına daxil edilən ölkələrin və ərazilərin BMTİP tərəfindən ƏFEG 1 çərçivəsində vəsaitləri almaq hüququna malik olan ölkələr kateqoriyasına daxil edilən ölkə və ərazilərə ödədiyi son xərclər, həmin kateqoriyaya aid edilən ölkələrdə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə XKYF-ni artırmaq üçün, 30-cu maddədə göstərilən kiloqrama görə 3,727 SDR tarifdən 8 % həcmində artıq olmalıdır.

4. M kisələri və böyük miqdarda göndərişlər istisna olmaqla, 1 və 3-cü bəndlərdə qeyd olunanlardan başqa, Konqres tərəfindən sənaye baxımından inkişaf etmiş ölkələr sırasına daxil edilən ölkə və ərazilərin Konqres tərəfindən inkişaf etməkdə olan ölkələr kateqoriyasına daxil edilən ölkələrə və ərazilərə ödədiyi son xərclər, həmin kateqoriyaya aid edilən ölkələrdə xidmətin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün XKYF-ni artırmaq məqsədilə 30-cu maddədə qeyd olunan 1 kiloqrama görə 3,727 SDR tarifdən 1% həcmində artıq olmalıdır.

5. ƏFEG 1 çərçivəsində vəsaitləri almaq hüququna malik olan ölkə və ərazilər özlərinin xidmət keyfiyyətini, nisbətən az inkişaf etmiş ölkələr, yaxud gəliri yüksək olmayan ölkələr üçün olan regional, yaxud çoxmilli layihələr hesabına yaxşılaşdırmaq imkanına malikdir. Bu layihələr onların maliyyələşdirilməsinə XKYF vasitəsi ilə şərait yaradan bütün tərəflər üçün əlverişli olacaqdır.

6. Regional layihələr həmçinin inkişaf etmiş ölkələrdə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və analitik uçot sisteminin həyata keçirilməsi üzrə ÜPİ-nin proqramının reallaşdırılmasına şərait yaratmalıdır. 2006-cı ildən gec olmayaraq Poçt İstismarı Şurası, bu layihələrin maliyyələşdirilməsi üzrə müvafiq prosedurları təsdiq edəcəkdir.

Maddə 32. Tranzit xərcləri

1. Bağlı depeşlərin və eyni ölkənin iki administrasiyasının, yaxud iki idarəsinin bir və ya bir neçə administrasiyalarının xidmətləri vasitəsilə (vasitəçilik xidmətləri) mübadilə etdiyi açıq tranzitlə yollanan göndərişlərin göndərilməsinə görə tranzit xərcləri ödəmək lazımdır. Bu, quru yolu, dəniz və hava tranziti ilə xidmətə görə kompensasiyadır.

Fəsil 2

DİGƏR MÜDDƏALAR

Maddə 33. Aviadaşımalara çəkilən xərclərə dair əsas tariflər və müddəalar

1. Administrasiyalar arasında aviadaşımalara görə hesablaşmalar zamanı tətbiq edilməli olan əsas tarif Poçt İstismarı Şurası tərəfindən təsdiq edilir. Bu tarif Beynəlxalq Büro tərəfindən Məktub Korrespondensiyası Reqlamentində verilən düstura uyğun hesablanır.

2. Açıq tranzitlə göndərilən bağlı depeşlərin, üstünlük təşkil edən göndərişlərin, aviagöndərişlərin və aviabağlamaların aviadaşınması üçün çəkilən xərclərin hesablanması, eləcə də müvafiq uçot metodları məktub korrespondensiyası və poçt bağlamaları Reqlamentlərində təsvir olunur.

3. Bütün hava yolu boyu daşınma üçün çəkilən xərclər aşağıdakıların hesabına ödənilir:

3.1. Əgər söhbət bağlı depeşlərdən gedirsə, o cümlədən əgər həmin depeşlər bir, yaxud bir neçə vasitəçi administrasiyanın köməyi ilə tranzitlə ötürülsə, onda depeşləri təqdim edən ölkənin administrasiyası hesabına;

3.2. Əgər söhbət üstünlük təşkil edən və yollanmış korrespondensiya daxil olmaqla, açıq tranzitlə göndərilən aviagöndərişlərdən gedirsə, həmin göndərişləri digər rəhbərliyə ötürən administrasiyanın hesabına.

4. Quru yolu və dəniz tranzitinə görə rüsumlardan azad edilmiş göndərişlər hava yolu ilə yollanırsa, həmin qaydalar onlara tətbiq edilir.

5. Öz ölkəsi daxilində beynəlxalq hava poçt daşınmasını təmin edən hər bir təyinat administrasiyası, keçilmiş sahələrin orta məsafəsi 300 km-i keçirsə, həmin daşınma ilə bağlı olan əlavə xərcləri ödəmək hüququna malikdir. Poçt İstismarı Şurası orta məsafəni tətbiq edilə biləcək digər meyarla əvəz edə bilər. Əgər pulsuz daşınmanı nəzərdə tutan saziş yoxdursa, bütün üstünlük təşkil edən və xaricdən gələn aviadepeşlər üçün, həmin poçtun hava yolu ilə göndərilib-göndərilməməsindən asılı olmayaraq, xərclər eyni olmalıdır.

6. Lakin təyinat administrasiyası tərəfindən alınan son xərclər üzrə ödənişlər konkret olaraq istismar xərclərinə, yaxud daxili tariflərə əsaslanırsa, onda daxili hava daşınması üçün xərclərin heç bir əlavə ödənilməsi həyata keçirilmir.

7. Təyinat administrasiyası orta məsafəni hesablayan zaman, son xərclərin ödənilməsinin hesablanmasının konkret olaraq istismar xərclərinə, yaxud təyinat administrasiyasının daxili tariflərinə konkret əsaslandığı bütün depeşlərin çəkisini istisna edir.

Maddə 34. Poçt bağlamaları üçün quru və dəniz tarif payları

1. İki poçt administrasiyası arasında mübadilə edilən bağlamalara görə Reqlamentdə müəyyənləşdirilmiş bağlamaya görə olan əsas tarifi və kiloqrama görə əsas tarifi kombinasiya edilməsi yolu ilə hesablanmış tarifi daxil olan quru yol payı götürülür.

1.1. Bununla yanaşı, poçt administrasiyaları yuxarıda qeyd olunan əsas tarifləri nəzərə alaraq, bağlamaya və kiloqrama görə Reqlamentdə müəyyənləşdirilmiş müddəalara uyğun olaraq əlavə tarifləri tələb etmək hüququnu əldə edə bilərlər.

1.2. 1-ci və 1.1-ci bəndlərdə göstərilən tariflər payları, əgər poçt göndərişləri Reqlamentində həmin prinsipdən doğan istisnalar nəzərdə tutulmursa, təqdim edən ölkənin administrasiyası tərəfindən ödənilir.

1.3. Daxil olan mübadilə üçün tarifi quru yol payı hər bir ölkənin bütün ərazisi üçün vahid olmalıdır.

2. Bir və ya bir neçə başqa administrasiyaların yerüstü xidmətləri vasitəsilə eyni ölkənin iki administrasiyası, yaxud iki idarəsi arasında mübadilə edilən bağlamalara görə, xidmətləri yerüstü daşınmada iştirak edən ölkələrin xeyrinə Reqlamentdə məsafə pilləsinə uyğun olaraq müəyyənləşdirilmiş tranzitə görə tarifi quru yol payı düşür.

2.1. Açıq tranzitlə göndərilən bağlamalara gəldikdə isə, vasitəçi administrasiyalar tərəfindən Reqlamentdə müəyyənləşdirilmiş göndəriş üçün tarifi qeyd edilmiş payını almağa icazə verilir.

2.2. Tranzitə görə tarifi quru yol payı, Poçt göndərişləri Reqlamentində həmin prinsipdən kənara çıxma nəzərdə tutulmursa, təqdim edən ölkənin administrasiyası tərəfindən ödənilir.

3. Xidmətləri bağlamaların dəniz daşınmasında iştirak edən ölkələrin hər birinə tarifin dəniz payını almağa icazə verilir. Həmin paylar, Poçt göndərişləri Reqlamentində bu prinsiplərdən kənara çıxma nəzərdə tutulmursa, təqdim edən ölkənin administrasiyası tərəfindən ödənilir.

3.1. İstifadə edilən hər bir dəniz daşınması üçün tarifin dəniz payı Poçt göndərişləri Reqlamentində tətbiq edilən məsafə pilləsinə uyğun olaraq müəyyənləşdirilir.

3.2. Poçt administrasiyaları 3.1-ci bənddə müvafiq olaraq hesablanmış tarifin dəniz payını maksimum 50% artırmaq hüququna malikdirlər. Onlar bu payı istədikləri kimi aşağı sala bilərlər.

Maddə 35. Poçt İstismarı Şurasının xərclərin məbləğini və tarif paylarını müəyyən etmək hüququ

1. Poçt İstismarı Şurası Reqlamentlərdə əksini tapan şərtlərə uyğun olaraq poçt administrasiyaları tərəfindən ödənilməli olan tarifin aşağıdakı xərclərini və payını müəyyənləşdirmək səlahiyyətinə malikdir:

1.1. məktub korrespondensiyası ilə olan depeşlərin işlənməsi və daşınmasına görə heç olmazsa bir vasitəçi ölkə tərəfindən tranzit xərcləri;

1.2. aviapoçta tətbiq edilən aviadaşınma üçün əsas tarif və xərclər;

1.3. daxil olan bağlamanın işlənməsinə görə tarifin daxil olan quru yol payı;

1.4. vasitəçi ölkə tərəfindən bağlamaların işlənməsi və daşınmasına görə tarifin tranzit quru yol payı;

1.5. bağlamaların dəniz daşınmasına görə tarifin dəniz payı.

2. Administrasiyalara ədalətli mükafatlandırma məbləğinin ödənilməsinə zəmanət verən metodologiyadan istifadə etməklə, mümkün yenidən nəzərdən keçirilmə zamanı etibarlı və nümunəvi maliyyə-iqtisadi məlumatlar tətbiq edilməlidir.

IV HİSSƏ

YEKUN MÜDDƏALAR

Maddə 36. Konvensiyaya və Reqlamentlərə dair təkliflərin təsdiq edilmə şərtləri

1. Konqresə təqdim edilən və bu Konvensiyaya aid olan təkliflərin qüvvəyə minməsi üçün, onlar səsvermə hüququna malik olan əksər iştirak edən və səs verən üzv ölkələr tərəfindən bəyənilməlidir. Konqresdə təmsil olunmuş və səsvermə hüququna malik olan üzv ölkələrin heç olmazsa yarısı səsvermədə iştirak etməlidirlər.

2. Məktub korrespondensiyası Reqlamentinə və Poçt bağlamaları Reqlamentinə aid olan təkliflərin qüvvəyə minməsi üçün, onlar Poçt İstismarı Şurasının səsvermə hüququna malik olan əksər üzvlər tərəfindən bəyənilməlidir.

3. İki Konqres arasında verilən və bu Konvensiyaya və onun Yekun protokoluna aid olan təkliflər aşağıdakılar tərəfindən qəbul edilirsə, qüvvəyə minir:

3.1. Səslərin üçdə ikisi ilə, əgər söhbət düzəlişlərdən gedirsə və üstəlik əgər səsvermə hüququna malik olan İttifaqa üzv ölkələrin heç olmazsa yarısı səsvermədə iştirak edibsə;

3.2. Əgər söhbət müddəaların şərhindən gedirsə, səslərin əksəriyyəti ilə.

4. 3.1-ci bənddə nəzərdə tutulan müddəalara baxmayaraq, milli qanunvericiliyi təklif edilən dəyişikliklə hələ uyğun olmayan istənilən üzv ölkə, həmin dəyişikliyi qəbul etməyə imkanının olmadığı barədə yazılı bildirişi həmin dəyişiklik haqqında məlumatın verildiyi andan doxsan gün ərzində Beynəlxalq Büronun Baş direktoruna təqdim etmək hüququna malikdir.

Maddə 37. Konqresin gedişatında təqdim edilən qeyd-şərtlər

1. İttifaqın məqsəd və vəzifələri ilə uyğun olmayan istənilən qeyd-şərtə icazə verilmir.
2. Bir qayda olaraq, digər üzv ölkələr tərəfindən mövqeyi bölüşdürülməyən istənilən üzv ölkə əksəriyyətin rəyinə qoşulmaq üçün bütün mümkün səylərdən istifadə etməlidir. Qeyd-şərtləri yalnız tam zəruriyyət yarandığı halda və müvafiq səbəblər göstərildiyi təqdirdə irəli sürmək lazımdır.
3. Qüvvədə olan Konvensiyanın maddələrinə olan qeyd-şərtlər, Konqresə yazılı formada olan təkliflər şəklində Beynəlxalq Büronun işçi dillərindən birində və Konqreslərin daxili Reqlamentinin müvafiq müddəalarına uyğun olaraq təqdim edilməlidir.
4. Konqresə təqdim edilən qeyd-şərtlərin qüvvəyə minməsi üçün, həmin qeyd-şərtlərin aid olduğu maddəyə düzəliş edilməsi üçün lazım olan səsərin əksəriyyəti ilə təsdiq edilməlidir.
5. Prinsipcə qeyd-şərtlər qarşılıqlı əsasda qeyd-şərt edən üzv ölkə və digər üzv ölkələr arasında tətbiq edilir.
6. Bu Konvensiyaya olan qeyd-şərtlər Konqresin təsdiq etdiyi təkliflər əsasında bu Konvensiyanın Yekun protokoluna daxil ediləcəkdir.

Maddə 38. Konvensiyanın qüvvəyə minməsi və etibarlılıq müddəti

1. Bu Konvensiya 2006-cı il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir və növbəti Konqresin Aktları qüvvəyə minənə qədər etibarlıdır.
Bunun təsdiqi olaraq üzv ölkələrin hökumətlərinin səlahiyyətli nümayəndələri bu Konvensiyanı bir nüsxədə imzaladılar və o, saxlanılmaq üçün Beynəlxalq Büronun Baş direktoruna təqdim olunacaqdır. Surəti isə Ümumdünya Poçt İttifaqının Beynəlxalq Bürosu tərəfindən tərəflərin hər birinə göndəriləcəkdir.
2004-cü il oktyabrın 5-də Buxarest şəhərində imzalanmışdır.